

ВАСИЛИЙ АКСЬОНОВ
СТОМАНЕНАТА ПТИЦА
ОТКЪС ОТ ФАНТАСТИЧНА
ПОВЕСТ

Превод от руски: Весела Сарандева, 1968

chitanka.info

Повестта „Стоманената птица“ е сатиричен разказ за един негодник, надарени с такива нечовешки качества, че постепенно придобива фантастичните черти на стоманена птица. Подчинил на волята си жителите на стария московски дом, той изцяло загубва възможността за контакт с тях и преминава на езика на „стоманените птици“. По-долу следва финалът на повестта, от който се вижда как завършва всичко това.

В. Аксьонов

Изведнъж над двора се разнесе вик.

— Граждани!

И вдигнали глави, всички видяха техника-наблюдател да стои на корниза на петия етаж. За да балансира, той махаше с ръце също като голяма пеперуда, която се блъска в невидим прозорец.

— Граждани! — викаше той. — Трета нощ не спя, нищо не ям, зъбите ми се клатят, силите ме напускат... Граждани, нашият дом е в аварийно състояние! Погледнете, нима не забелязвате, че той започна да прилича на италианската кула в град Пиза. Фундаментът може да се задържи не повече от една седмица. Той сам ми каза това! Граждани, трябва да се вземат бързи мерки! Граждани, всички докладни записки се оставят без последствия!

За да не падне, техникът-наблюдател правеше кръгови движения с ръце, но не приличаше на птица, а на нещастна пеперуда, защото беше облякъл широкия пъстър пеньоар на жена си, изпод който се подаваха босите му крака.

Никой не забеляза как на корниза се появи Попенков, всички само видяха, че той бързо пълзи към техника-наблюдател.

— Граждани! — за последен път призова техникът-наблюдател и в същото време беше хванат от металната ръка на Попенков, която мигновено смачка ярката материя на пеньоара.

— Видяхте ли лудия? — изрева надолу Попенков, като мятеше мълнии от искрящите си очи и мъкнеше под мишница увисналото тяло на техника-наблюдател. — Граждани, той е побъркан. Никулу чикулу грам, оус, соу!

— Лудите и паникьорите нямат място в културния бит! — извика Зинаида.

Попенков с тялото на техника-наблюдател мълниеносно се покатери по водосточната тръба, изтрополи по покрива и се скри в таванското прозорче.

Обитателите на дома, смаяни и възбудени, се приближиха до Николай Николаевич. Какво става? Какво се е случило? Има ли основание за евакуация? От какво се развълнува техникът-наблюдател?

— Граждани, запазете пълно спокойствие, останете по местата си — увещаваше ги Николаев. — Разбира се, има определени основания за тревога, фундаментът е в доста напрегнато положение, и аз беседвах с него, но катастрофата се очертава едва в далечна

перспектива, някъде към края на тримесечието, не по-рано. Граждани, утре сутринта отивам в райжилуправлението, ще им обявя война. Ще се върна или на щит, или с щит. Бих искал в този момент мислите и сърцата ви да бъдат с мене.

— Какво чухме, Николай Николаевич? — извика Проглотилин.
— Попенков имал намерение да дълбае покрива?

— Така до края на тримесечието няма да издържим, колибката ни ще рухне! — запищя пронизително Аксиомов.

Фучинян се присъедини и скочи в центъра на кръга.

— Тук е Фучинян! — извика той. — Всички ме познават — аз съм насреща! Няма да допусна тази работа. Покривът ще остане цял! А крилцата на стоманената птица ще пречупим. Васка, Толик, така ли е?

— Ще разрошим стоманената птица! — извика Васка.

Обитателите на жилищния дом забръмчаха.

— Никулу чикулу грам, оус, соу! — в паника завика Зинаида Попенкова. — Николай Николаевич, какво значи това? Стихийно побъркване?

— Граждани, спокойствие. Граждани, призовавам ви към ред — увещаваше Николаев. — Снемането на част от покрива не заплашва с непосредствена катастрофа. Граждани, трябва да разберем и Вениамин Федосеевич, трябва да влезем и в неговото положение. Граждани, спокойствие. Граждани, хайде да се споразумеем.

Но тълпата забръмча още по-силно, възбуждана от боевия и решителен вид на Фучинян.

— Всичко това е заради Попенков! — крещяха хората.

— По цяла нощ разтърсва къщата!

— Да го изселим!

— Отворете парадния вход!

— Омръзна ни!

— Долу стоманената птица!

— Граждани, ще се постарая да отида при Вениамин Федосеевич по този въпрос — молеше Николаев. (Никой не познаваше суровия администратор) — ще се постарая да го убедя. Граждани, аз почти ви обещавам, че покривът ще бъде цял.

Слънцето залеза, все повече се смрачаваше, но жителите на дома не се разотиваха и в глухо бучащата тълпа пламваха клечки кибрит,

трептяха пламъчета на запалки, мяркаха се цигари и очи, целият тъмен двор беше изпълнен с тревожно трептящо блещукане. Фучинян, Проглотилин и Аксиомов по пожарната стълба се качиха на покрива. Те решиха да го спасят със зорко дежурене и с готовността си за каквото и да е, дори и смъртоносен бой. Малките Самопалови, Валентин и Зураб, блокираха черния вход, Ахмед и Аля Цветкова пожелаха да дежурят в градината. Другарят Зинолюбов зае наблюдателния пост в апартамента на Цветкови. Мария Самопалова и Агрипина обявиха стачка и за първи път от осемнадесет години си легнаха да спят. Лев Устинович наточи бръснача, а Зулфия въоръжи с ножици. С една дума всички кооператори внесоха според силите си лепта в колективния протест срещу самоуправлението на Попенков.

Нощта премина тревожно, спаха на промеждутъци, трескаво се целуваха, пушеха; пушеха, някои пиеха, някои се готвеха за евакуация, никой не знаеше какво ще им донесе утрото.

Фучинян, Аксиомов и Проглотилин бяха оседлали покрива, намираха се в повишено настроение, припомняха си някогашна боеве от Волга до Шпрее. Няколко пъти им се стори, че над тях, закривайки звездите, с тихо реактивна свистене преминава някакво тъмно тяло и тогава съжالياха, че не разполагат със зенитно оръдие.

Слънцето бързо изгря, измъкна се от градските дефилета, увисна над Москва. Покривът веднага се напече.

В осем часа сутринта бойците от самоотбраната почувствуваха, че под тях на тавана има някой. Бързо заеха боева позиция, събраха се. От таванските прозорци изпъзяха роднините на Попенков — роднината му Кока, роднината му Гога и роднината му Дмитрий. Те бяха с брадви, с триони-ножовки, с чукове.

— Привет, момчета! Печете ли се? — каза роднината Дмитрий на бойците от самоотбраната. — А ние от сутринта рано се заехме да работим.

— Хайде, момчета, да слизаме весело с песни! — изкомандува Фучинян и тръгна напред.

— Виж, Митя — каза роднината Кока с поглед към паважа, — много е високо. Ако случайно те блъснат, ще станеш на парченца. Как смяташ?

— На каша ще станеш — тъжно предположи роднината Гога.

— На течност — доуточни роднината Дмитрий и започна да пили покрива.

— Сега ще видим на какво ще стане — каза самоотбраната и нави ръкави. Покривът се изду и избухна при първата им тежка крачка.

Роднините, оставили шегите, също се събраха и тръгнаха срещу другите. Татуираните им мускули така се издуха, сякаш вървят не трима души, а амбреаж от страшни кълба: от юмруците им с щракане изскочиха тъничките остриета на ножовете: оголени златни зъби отразяваха слънцето; по същия начин отразяваха слънцето пръстените, гривните, висулките, обиците и халките. В парещите лъчи на утринното слънце срещу бойците от самоотбраната се движеше в задгранични жилетки и подковани обувки ярка жизнерадостна смърт.

— Васка, хвани оня отдясно! Толик, левия хвани! Пък аз ще хвана Гога лошия! — развика се Фучинян и се хвърли напред.

Започна самоотбрана без оръжие. Аржентинските ножове на роднините със свистене разсичаха въздуха, но нищо не улучваха. Фучинян, Проглотилин и Аксиомов припомняйки си улични боеве, дърпаха роднините за краката, удряха ги по носовете. Сълзите и сополите на роднините на фонтани се издигаха към синьото небе, но все пак ножовете са си ножове, кръв се проля, а нашите юнаци бяха изтласкани в края на покрива.

Изведнъж в тила на роднините се чу грохот. По покрива лазеха четиримата братя Самопалови, писателят, художникът, мотоциклетисти и big beat.

— Отстъпваме! — изкомандува роднината Дмитрий и пръв скочи долу. След него се хвърлиха роднината Кока и роднината Гога.

Бойците от самоотбраната с ужас се наведоха, като си представяха превръщането на тези мощни организми в парченца, каша, течност. Но роднините се приземиха благополучно и беж да ги няма в различни посоки.

В 8 часа и 30 минути откъм северната дървена страна на къщата се появи първата пукнатина. В пукнатината се показва Мария Самопалова и закрепця към цялата уличка „Фенерна“.

— Ратувайте, добри хора!

В 8 часа и 45 минути до парадния вход се струпаха всички кооператори от дом № 14, а също и съчувстваща публика от съседните домове. Домашни животни, котки, птици, фокстериери,

догове, скачаха от прозорците на паважа. Щиглеци, канарчета, папагали, пуснати от клетките, в многоцветно облаче пърхаха над тълпата. От водосточните тръби се лееше изумрудена вода от аквариумите, а в нея струяха аквариумни рибки, червеноперки, виюни. Блъскаха се капаци на прозорци, вятър се разхождаше из празните апартаменти и обръщаше саксиите с вечнозелената флора. Чуваха се стенания. Кооператорите тъгуваха за оставените вещи, за покъщнината, за скъпите и мили украшения.

Из тълпата се щуреше в издут пенъоар на жена си техникът-наблюдател.

— Граждани! — крещеше той. — Аз направих сметка. Домът може да се задържи още двадесет и седем минути. Някои неща могат още да се спасят. Само трябва да се отвори парадният вход! Да се очисти вестибюлът!

— Да се отвори парадният вход!

— Счупете вратата!

— По дяволите!

— Гарнитурата ни, милички, току-що я купихме! Седем години спестявахме, не пихме, не ядохме!

— Чупи!

Вратата вече се огъваше под напора на тълпата, а отвътре Попенков спокойно си завързваше връзката, забождаше в нея диамантена карфица, излъскваше си ноктите, нахлузваше си чугунените ботуши.

— Ти ще измислиш нещо, нали? — блъскаше се и подскачаше като пушбол Зинаида. — Ще намериш изход, нали, миличък, драгичък, скъпичък, гений на човечеството, моя гигантска стоманена птицо? Жужо жирнава жуку жуоро?

— Ноку мурлоки квакл читазу! — спокойно отговори Попенков. — Ти се страхуваш от тази тълпа, моя Лорелай! Жалка тълпа, въшлива. Десет минути работа за циклон. Филио дронг чириолан!

И като измъкна с един замах всички гвоздеи, той отвори вратата и се появи пред жителите на дома.

Настъпи тишина. Техникът-наблюдател при спомена за вчерашния пердах се скри в тълпата.

— Защо сте се събрали? Какво искате? — попита Попенков и скръсти ръце на гърдите си.

— Искаме да те изгоним оттук, стоманена птицо — отговори обинтованият и изключително героичен Фучинян.

— Да ме изхвърлите оттук? — усмихна се Попенков. — Сега изслушайте моите условия. — Очите му пламнаха с далечен, таен и страшен огън, от гърлото му се откъснаха звуци, подобни на реактивни гърмежи. — Дронг халеоти финг, синг! Жофрис хи ларс фури талот...

— Ние не разбираме вашия език! — викнаха от тълпата. — Отивайте си приятелю, докато сте цял.

Попенков с видимо усилие премина на руски език.

— Моите условия са такива, всички се връщат по апартаментите си, получават си обратно тъкачните станове, станове ще бъдат доставени до довечера и — на работа. Ясно ли е? Някой, разбира се, ще се наложи да се пожертвува. Някои ще бъдат подложени на чизиоластрофитация. Чучуху, клочеки, дрочеки?

— Ако смяташ да се разберем с „ясно ли е — ясно“ — и ние ще се разберем с тебе с „ясно ли е — ясно“. Ясно ли ти е?

Той се придвижи напред и всички се придвижиха, и Попенков изведнъж наистина разбра, че не ще се отърве: кръгът ставаше все по-малък, а точно над него висеше проклетата тенекиена козирка. Разбира се, козирката можеше да се пробие, но точно в този момент някой можеше да го хване за чугунените крака. Изход почти нямаше, вътрешно той вече трагично се надсмя над толкова глупавия край на голямото си дело.

За някакъв миг изведнъж настъпи пълна тишина и в този миг долетя ситен приближаващ се тропот на копита. Тропот на копита в Москва е явление изключително, всички се обърнаха и видяха в дъното на уличка „Фенерна“ галопиращ бял кон, на който седеше началник ЖЕК Николай Николаевич Николаев. Беше 9 часът и 15 минути сутринта. Николаев се връщаше от райжилуправлението с щит, при това на бял кон с широка гръд и закръглена мощна задница, с лукави розови очи, с грива, развяваща се като знаме в празничен ден. Галопирайки, конят приличаше на старинна каравела, която весело плава в бурното море с надути бели платна.

Щом се приближи и видя тълпата около входа, разтворените прозорци и многото пукнатини в стената, Николай Николаевич измъкна от пазвата си корнет-а-пистона и го доближи до устните си.

— Граждани родни, сестри, братлета! — тържествено запя корнетът. — Райжилуправлението ни даде дом! Дом осеметажен, целият стъклен, целият пластмасов, уверявам ви. В приказен квартал, в експериментален, да се ненагледаш на този палат! Светлосини вани, клозетни чинии, канали за смет ни очакват нас. Всекиму тераса, всекиму градина, всекиму кухня, всекиму басейн! Граждани родни, сестри и братлета, с керван прекрасен да тръгнем към щастливи дни!

— Ура! — завикаха всички кооператори и забравили Попенков, се втурнаха за нещата си към разпадащото се жилище. Попенков успя да се мушне в асансьора.

В девет часа и тридесет минути към входа приближи керван, изпратен от райжилуправлението. Това бяха космати пъргави пони, които предизвикателно гризяха пъстрите поводи и удряха силни копитца в асфалта. Те бяха впрегнати в малки, но с голяма вместимост каруци, украсени с фолклорна резба.

В девет часа и тридесет и девет минути товаренето на покъщнината привърши и керванът весело се понесе по улица „Фенерна“. Тропаха копитца, звъняха звънчета, рееха се цветни ленти и флагчета, свиреха хармоники, китари, транзистори, а отпред на бял кон яздеше Н. Н. Николаев с корнет-а-пистон. Дългият керван се извиваше като змей по московските улици, към новия живот, в Новие Черьомушки.

В девет часа и четиридесет и четири минути дом № 14 рухна. Когато тухленият прах се разпръсна, малцина останали на улица „Фенерна“ видяха, че над развалините се извисява само шахтата на асансьора. След известно време от нейните дълбини се заиздига асансьорът. В него стоеше затвореният, вгълбен в себе си Вениамин Федосеевич Попенков. Когато асансьорът спря на пределната си височина, Попенков отвори вратата, приклепна и застина, вперил безжизнен поглед в необозримото пространство. Никой не знаеше какво мисли и какво вижда в далечината. Неизвестно бе също дали той видя как по уличка „Фенерна“ като пушбол се търколи, подскачайки, Зинаида.

Дълги месеци той седя на скелета на шахтата без абсолютно никакво движение като една от химерите на Парижката света Богородица.

Един ден на уличка „Фенерна“ се появиха булдозери. Чул затрудненото бръмчене на техните мотори, Попенков се стресна, подскочи и полетя над Москва, над арбатските улички, над синьото блюдо в басейна на Москва, над Големия каменен мост... След него се проточиха две тъмни ивици. После вятърът ги разпръсна.

Публикувано във вестник „Пулс“, брой 2/1968 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.